

ΑΣ' ΤΑ, ΓΙΑΝΝΟΥΛΗ ΜΟΥ, ΣΑΝ ΤΣΑΙ ΠΡΩΤΑ¹

Ἐκεῖνα τὰ χρόνια τοῦ πανιοῦ,² μόλις ἔμπαινε ὁ Σεπτέμβρης καί γύρω στοῦ Σταυροῦ, ὅλοι οἱ Στενιῶτες καρaboκῦρηδες ἀράζανε στά Γιάλια, γιά νά ξεχειμωνιάσουνε.

Σκληροί Μαυροθαλασσίτες ὅλοι τους πέφτανε σέ ἀναγκαστική ἀπραξία καί καθώς «ἀργία μήτηρ πάσης κακίας» τή βγάζανε στόν καφενέ τῆς πλατείας τοῦ χωριοῦ.

Τό νά μαντρώσεις ὅμως Μαυροθαλασσίτες ναυτικούς, μαθημένους στήν πιό σκληρή δουλειά καί ἔντονη δραστηριότητα, σ' ἕναν καφενέ, εἶναι σά νά βάζεις μιά ντουζίνα ταύρους σέ Βενετσιάνικο γυαλάδικο Μουράνο. Ἔτσι, λοιπόν, κάτι ἢ πρέφα, κάτι ὁ λαμπίκος, κάτι ἢ κρασοκατάνυξη καί οἱ ἱστορίες μαγιοροσύνης ἀνάβανε τρικούβερτους καθγάδες, ὅπου πέφτανε οἱ σχετικές μαγγουριές καί πολύ σπάνια καί καμιά ξώφαλτη σουγιαδιά.

Το κλείσιμο τοῦ καφενέ γινότανε συνήθως τίς πρωινές ὥρες καί ὅλοι οἱ σερέτηδες θαλασσόλυκοι γυρίζανε στά σπίτια τους σά δαρμένα σκυλιά, γιατί ξέρανε τί τούς περίμενε πίσω ἀπό τήν πόρτα.

Πραγματικά πίσω ἀπό κάθε πόρτα περίμενε καταφαβελομένη³ καί μπουρινιασμένη καί μιά Μαρουλιώ, Μαργαταρώ, Διαμαντώ, Βιολαντώ, Ἀσημνιώ, Ἐρηνιώ, Ἀννεζιώ, Κατίγκω, Ἀντριγιάννα, Φραέσκα, ἔτοιμες ὅλες γιά τόν συνηθισμένο ἐξάψαλμο καί τό σχετικό βρισίδι, μέ τό ἔμπα τοῦ παραστρατημένου. Κι αὐτοί, πού δε λογαριάζανε τά Μαυροθα-

1. Τό ἀφήγημα εἶναι πραγματική ἱστορία, ὅπως μοῦ τήν ἀφηγήθηκε, σέ γενικές γραμμές, ὁ θεῖος μου Ἀντώνης Ν. Μπεγλέρης (Νίκουλας).

2. Ἐποχή τῶν ἱστιοφόρων

3. Βλέπε λεξιλόγιο Α' τόμου.

λασσίτικα μπουρίνια και τούς έτρεμε ή Μπαριπαριά και τό Τούνεζι λερώνανε τό θρακί τους, μόλις τούς έδαζε τή φωνή τό τρυφερό τους ταίρι.

Ύνάμεσα λοιπόν σ' αυτούς τούς γλεντοκόπους, πρώτος και καλύτερος, ήταν ό καπτα-Γιαννούλης. Σκληρός, μερακλής και ζόρικος έπιανε βάρδια πρώτος στόν καφεéné και τελευταίος, τύφλα στό μεθύσι, τραβοῦσε για τό σπίτι του στήν Άγία-Βαρβάρα, όπου τόν περιέμενε άφρισιμένη ή κερα-Διαμαντώ μέ τό συνηθισμένο της έξάψαλμο: «ΎΑχαιρέυτε, άνεπρόκοπε, μπεκρούλιακα, νά δοῦμε πότε θά βάλεις μυαλό κι έσύ τσαι τ' άλλα κοπρόσκυλα τής παρέας σου. Σά δέ ντρέπεσαι, νά σās παστρεύω όλωνόνε τά θρακιά, νά σιδερώνω, νά μπαλώνω, νά μαρεύω, νά ταίζω τσαι ν' άρμέω τίς γίδες, νά ταίζω τίς κότες, νά σενιάρω τό σπίτι κι έσύ τό χαδά σου. Τί είμ' έγώ, θρέ, σκλάβα άλευτέρωτη; Νά περιμένω, μ' άναμμένα σαμουντάνια,⁴ πότε θά 'ρθει ό Άγάς; Τσαι δέ φθάνει πού μου κουβαλιέσαι φέσι στό μεθύσι, αλλά σε πιάνει τσαι τό γλυτσι σου, τσαι μου θές νά βγάλεις τσαι τά μάτια σου, π' άνάθεμά σε, άντίς νά πā νά σκυλακιάσεις».

Αυτό τό φιλιππικό άκουγε κάθε θράδου ό καπτα-Γιαννούλης, μέ μικρές κατά περίπτωση παραλλαγές, ώσπου ένα θράδου έπήρε τή μεγάλη άπόφαση. Σιμώνει λοιπόν συμβιβαστικά τή μανιασμένη Διαμαντώ και τής λέει μελιστάλαχτα: «ΎΑκου, θρέ Διαμαντώ μου, από αύριο θ' αλλάξομε χαδά, έσύ θά κάνεις τόν καπετάνιο κι έγώ τή νοικοτσουρά σε ούλες τίς δουλειές».

Ύτσι από τήν άλλη μέρα ό καπτα-Γιαννούλης άνέλαβε τά οικιακά, ένω ή κερα-Διαμαντώ καμάρωνε για τή νίκη της, πράμα πού έγινε βούκινο σ' όλο τό χωριό.

Περνούσε ό καιρός κι ή Διαμαντώ έθρεφε νιάτα μέ τήν άλλαγή του ρόλου της, μέχρις ότου ένα θράδου, πού ξεσπασε ένα άγριο χειμωνιάτικο μπουρίνι, νιώθει τόν καπτα-Γιαννούλη νά τή σκουντā και νά τής φωνάζει άγρια: «Σκάντζα βάρδια». Ύ κερα-Διαμαντώ έκανε πώς δέν καταλάβαινε και κουκουλώθηκε άκόμα περισσότερο λέγοντας: «ΎΑσ' τά χωρατά νυχτιάτικα. Ζαρολόα τσαι τσοιμήσου». Μά ό καπτα-Γιαννούλης

4. Κηροπήγια.

δέ χωράτευνε καί τήνε σήκωσε μέ τό ζόρι. Τῆς ἔβαλε τή νι-
τσεράδα, τήν κουκούλα καί τά ποδήματα καί ἀφού τήν ἔστη-
σε στήν αὐλή μέσα στήν καταιγίδα, ἄρχισε μέσ' ἀπ' τό παρά-
θυρο, νά δίνει διαταγές μέ ἄγρια κοφτή φωνή: «Μάινα τή
γάμπια. Μάινα παπαφίγκο. Μάινα τή γάμπια. Μάινα ἀμπά-
σο – γάμπια. Φέρομα μέσα τή ράντα. Λάσκα τίς φλόκοι. Ἄ-
γάντα καλά τό τιμόνι οὐλο ἀριστερά. Βάστα τόκα-μπουργίνα
στήν ἀριστερή μάσκα. Ντουγροῦ στραβάδι τό τιμόνι καί θά
μᾶς πατήσει. Φόρτσα οἱ μπόμεπε νά προλάβουνε τά νερά».

Αὐτές καί ἄλλες διαταγές μανούβρας σέ «lingua marina⁵»
καί ἀνάκατες μέ τίς σχετικές βλαστήμιες ἔδινε μέχρι τό πρωί
ὁ καπτα-Γιαννούλης, ἐνώ τή δύστυχη Διαμαντώ τήν ἔδερνε
ἔξω στήν αὐλή ἢ ἄγρια καταιγίδα. Ἄφου ξημέρωσε ὁ Θεός
τή μέρα καί σταμάτησε ἡ κακοκαιρία, τήν ἔμπασε στό σπίτι
μουσκεμένη καί καταξεπαγιασμένη. Ἄμέσως ἡ ταλαίπωρη
Διαμαντώ τράβηξε γιά τό τζάκι, νά κάμει κανένα καφέ, γιά
νά «συνέρθουνε τά σωθικά» της, ἀλλά καφές δέν ὑπῆρχε που-
θενά. «Ποῦ τόν ἔβαλες τόν καφέ, Γιαννούλη;» Ρώτησε δειλά-
δειλά ἡ κερα-Διαμαντώ. «Σχώρνα με, καπτάνιο, τότε ἄφησε
αὐτός ὁ μπάσταρδος ὁ μουτσοσ ἀπάνω στό νταμπούκιο μαζί
μέ τά κάρθουνα καί τά πήρενε οὐλα ἢ θάλασσα τσαί τώρα
πιά ζεστό στόν καφερέ στόν Μπουγιούχτερε⁶». Ἦρθενε βλο-
συρή καί ἄγρια ἡ ἀπάντηση τοῦ καπτα-Γιαννούλη.

Ὅποτε ἡ Διαμαντώ δέ νταγιαντοῦσε⁷ ἄλλο, τήν πῆρε τό πα-
ράπονο καί τά μάτια της γεμίσανε δάκρυα. Ἄμέσως ὁ καλό-
καρδος καί καλογυναικᾶς καπτα-Γιαννούλης, ἱκανοποιημέ-
νος, ἀπό τό σκληρό μάθημα πού τῆς ἔδωσε, τήν ἀγκάλιασε
τρυφερά καί τή ρώτησε γλυκά: «Τσαί τώρα τί λές, Διαμαντώ
μου;» Κι ἡ Διαμαντώ λυγμικά καί χαδιάρικα: «Ἄσ' τα, Γιαν-
νούλη μου, σάν τσαί πρώτα».

Γεώργιος Ι. Φαλαγγᾶς.

5. Ναυτική γλῶσσα.

6. Λιμάνι στό βόρειο τμήμα τοῦ Βοσπόρου.

7. Βλέπε λεξιλόγιο Α' τόμου.